

SZÁMOLJUKEGYÜTT

ÖNKÉNTES

SZAVAZATSZÁMLÁLÓK

KÉZIKÖNYE

2019. évi önkormányzati választások

TARTALOMJEGYZÉK:

1. A szavazatszámlláló bizottsági tag feladatai	3
2. Érkezés a szavazókörbe	4
3. A szavazóhelyiség ellenőrzése	5
4. Kik tartózkodhatnak a szavazóhelyiségben?	7
5. A szavazás megkezdése	7
6. Hogyan folyik a bizottság munkája?	8
7. A szavazás menete	9
8. Mi a teendő rendkívüli helyzetben?	13
9. Szabálytalanságok	14
10. Mozgóurna	15
11. A szavazás vége	16
12. A szavazatszámllálás menete	16
13. A megszámlolt szavazatok leadása	20
14. Jogszabályi gyűjtemény	21

**NE FELEJTSD EL, A VÁLASZTÁS NAPJÁN
HIVATALOS SZEMÉLY VAGY!**

1. A SZAVAZATSZÁMLÁLÓ BIZOTTSÁGI TAG FELADATAI

A szavazatszámlláló bizottsági (SzSzB) tagok feladata a szavazás tiszta, törvényes és zavartalan lebonyolítása az adott szavazókörben, majd a választási eredmény megállapítása. A munka az egész napot igénybe veszi: a szavazás 6 órakor kezdődik és 19 órakor ér véget, de a szavazatszámlláló bizottság munkája már hajnalban, ezt megelőzően megkezdődik a szavazás előkészítésével és csak késő este (éjszaka), az eredmény megállapítása és a jegyzőkönyv lezárása után ér véget.

A szavazatszámlláló bizottsági tagok legfontosabb eszköze a választás tisztaságának megóvása érdekében, hogy a választás lebonyolítása alatt jelen vannak, és a gyanús vagy törvénytelen eseményekről **jegyzőkönyvet vesznek fel** és jelzik az illetékes szerveknek.

Még a választás napja előtt nézz utána, és legyen veled az Helyi Választási Bizottság (HVB) azon tagjának, aki a delegálód képviselője a bizottságban, valamint a Helyi Választási Iroda telefonszáma! Ha szabálytalanságot veszel észre, őket kell haladéktalanul értesítened a szavazatszámlláló bizottságnak történő jelzésen kívül.

Barátkozz össze a másik független delegálttal, hogy a nap folyamán ne legyél egyedül, és tudjátok egymást váltani, amikor valamelyikőtök elhagyja a helyiséget. FigyeljeteK arra, hogy egyszerre ne hagyjátok el a szavazóhelyiséget!

Ha egyedül vagy, akkor csak a legszükségesebb időre hagyd el a szavazókört! Készülj fel az egész napos munkára!

2. ÉRKEZÉS A SZAVAZÓKÖRBE

Ha nem az önkormányzattól indultok közösen, akkor érkezés a szavazóhelyiséghez legkésőbb 5:15-kor (szavazás kezdete 6 óra).

Vigyél magaddal:

- mobiltelefont és töltőt (A telefonodban legyen benne a delegálód HVB tagjának, a kampányfőnököknek és a helyi választási irodának a telefonszáma!)
- ételt és italt, szőlőcukrot, szemüveget,
- üres papírlapokat vagy jegyzetfüzetet,
- ceruzát a szavazatszámoláshoz (tollat nem lehet akkor használni),
- delegálásodat igazoló okiratot (megbízólevelet) és a saját (érvényes, le nem járt) okmányaidat: vagy könyv alakú személyi igazolványodat, vagy kártya formátumú személyi igazolványodat, vagy útleveledet, vagy jogosítványodat, ha kártya formátumú okmányt viszel, a laccímkártád legyen nálad!

Pártjelvény nem lehet rajtad, nem viselhetsz látható helyen pártlogóval ellátott ruhadarabot, de a SZÁMOLJUKEGYÜTT kítűzőt igen. Ezzel jelezheted a pártoktól való függetlenségedet!

3. A SZAVAZÓHELYISÉG ELLENŐRZÉSE

- Nézz körül, hogy a szavazóhelyiségben van-e valahol tiltott pártjelvény, vagy pártszimbólum! Vetesd le a kormányzati pártpropaganda-plakátot is, pl. „Magyarország jobban teljesít!”, vagy „Orbán Viktor gyárat avat” stb.
- Ellenőrizd a pecsétet, nézd meg, milyen szöveg szerepel a lenyomaton és milyen színű! Csak kék vagy fekete lehet! Bélyegzőt tilos kivinni a szavazóhelyiségből, még a mozgóurnával együtt is tilos! (Ezért a mozgóurnával kivitt szavazólapokat előre le kell bélyegezni.)
- Legalább két urna legyen a mozgóurnán kívül! A szavazóurnák olyan helyen legyenek, hogy az általad elfoglalt helyről azokat mindig tisztán lehessen látni. (Ha kell, rendezzék át a helyiséget reggel.)
- A szavazatszámláló bizottság tagjai a szavazóhelyiségben nem használhatnak adatrögzítésre, vagy adattovábbításra alkalmas eszközt (sem telefont, sem fényképezőgépet stb.) Csak a hivatalosan elhelyezett tollat, valamint a hivatalos iratokat használhatják.
- A szavazóhelyiségben a szavazás megkezdéséig a választási iratok és egyéb kellékek elhelyezését követően a szavazatszámláló bizottság, a helyi választási iroda tagjai és a nemzetközi megfigyelő tartózkodhat.
- Számold vagy számoltasd meg az összes szavazólapot, a számot jegyezd fel magadnak! Mindig csak egy köteg

szavazólap legyen megbontva. Az új köteg bontásakor vissza kell ellenőrizni az addig leszavazottak számával.

- Nézd meg a névjegyzéket, hogy nem szerepel-e rajta aláírás, és tekintsd át, hogy hány választópolgár szerepel rajta. Napközben a névjegyzék már nem változhat, csak a kinyomtatott verzióból lehet dolgozni. Aki nincs a kinyomtatott névjegyzéken, az nem szavazhat a szavazókörben.

- Az önkormányzati választások most a nemzetiségi választásokkal egy időben zajlanak. Ahány nemzetiség indul az adott településen, területen, vagy országosan, annyi nemzetiségi névjegyzék is lesz. Nemzetiségi választáson az a szavazópolgár vehet részt, aki az adott nemzetiségi névjegyzékben szerepel.

- Nézd meg hányan kértek mozgóurnát! Napközben a mozgóurnás névjegyzék bővíthet, hiszen 12 óráig kérhető mozgóurnás szavazás.

- Az SzSzB a szavazás megkezdése előtt megvizsgálja az urnák állapotát, valamint azt, hogy azok üresek-e. Ezt az elsőként szavazni érkező választópolgárral együtt teszi (aki azonban nem lehet a szavazóbizottság tagja és a jegyzőkönyvvezető). Az urnákat az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében úgy kell lezárni, hogy azokból – az urna szétszedése nélkül – ne lehessen szavazólapot eltávolítani. Ezt követően a szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjai és az elsőként szavazó választópolgár a szavazóköri jegyzőkönyvön aláírásukkal tanúsítják, hogy az urnák lezárásukkor üresek

voltak, továbbá, hogy az urnák lezárása szabályszerűen történt. Ellenőrző lapot nem helyeznek el, csak a mozgóurnában.

- Minden urnán a leragasztásokat írd alá, úgy, hogy az érintse a dobozt és a vignettát. Vigyázz, hogy a dobozt ne sértsd meg a tollal!

Ezt követően az urnák nem kerülhetnek ki a szavazatszámoló bizottság látóteréből!

Ne engedd, hogy kivigyék az urnát a szavazóhelyiségből, akkor sem, ha megtelt! Helyezzék el jól látható helyen a helyiségen belül, ahol nincs útban!

4. KIK TARTÓZKODHATNAK A SZAVAZÓHELYISÉGBEN?

A szavazás megkezdésétől a szavazatszámolás végéig csak a szavazatszámoló bizottság tagjai, a jegyzőkönyvvezető, illetve médiatartalom-szolgáltató (sajtó) képviselője, valamint nemzetközi megfigyelő tartózkodhat a szavazóhelyiségben. A választópolgárok csak a szavazásuk végéig, csak a választójoguk gyakorlásához szükséges ideig tartózkodhatnak ott. (Azaz, amíg igazolják magukat és ellenőrzik adataikat a névjegyzékben, átveszik a szavazólapokat, szavaznak és szavazatukat az urnába dobják.)

- Figyelj rá, hogy a szavazóhelyiségben csak az arra jogosultak tartózkodhatnak!

- A választópolgárokat, ha szükséges (mozgáskorlátozottság, látás- vagy hallássérülés esetén) egy segítő személy kísérheti, aki a választópolgár igénye alapján akár a szavazásban is segítheti. Befolyásolni azonban a segítő sem jogosult.

5. A SZAVAZÁS MEGKEZDÉSE

Reggel 6 órára elő kell készíteni a szavazást, hogy rendben elkezdődhessen. A szavazás megkezdéséhez szükséges:

- a szavazóköri névjegyzék, a mozgóurnát igénylők névjegyzéke, a szavazólapok, borítékok, a bélyegző, valamint (választási) toll.
- A szavazóhelyiségben legalább két szavazóurnának (ezen felül egy mozgóurnának) és legalább két – függönyvel lezárható – szavazófülkének kell lennie.

A szavazófülkében nem lehet semmi, ami a választói akaratot befolyásolná. Egy-egy odarögzített tollnak viszont kell bennük lennie.

6. HOGYAN FOLYIK A BIZOTTSÁG MUNKÁJA?

A bizottsági tagok közül lesz, aki

- ellenőrzi a választók személyazonosságát,
- a névjegyzéket kezeli,
- a szavazólapokat pecsételi és adja át,
- a megjelent szavazókat számolja.

Törekedni kell annak elérésére, hogy az egyes munkafázisokat felváltva végezzék a szavazatszámláló bizottság tagjai, akár órás, két órás váltásban cseréljék a szerepüket! Ez a monotónia megszakítása mellett megakadályozza azt, hogy valaki végig ellenőrzése alatt tartson egy fázist (például a névjegyzék vezetését), és így esetleg visszaéljen azzal.

A bizottság tagjai, akár választott, akár delegált tagok, egyenlő szavazati joggal rendelkeznek, és egyformán kiveszik a részüket minden tevékenységben. Előre beszéljétek meg, hogy milyen munkamegosztásban, milyen váltásban fogjátok végezni a nap folyamán a munkát!

A szavazóhelyiségben a bizottsági tagoknak tilos mobiltelefont, fényképezőgépet használniuk. Figyelj arra, hogy információt, adatot a bizottság tagjai ne küldjenek ki!

Legyen nálad mobiltelefon, amin értesítheted azt a HVB tagot, aki a delegálód képviselője, és a Helyi Választási Irodát, de ezt csak a szavazóhelyiségen kívül használhatod.

Nemcsak arra kell figyelni, hogy közvetlenül ne használjanak ilyen eszközöket bent, hanem az olyan gyanús viselkedésre, mint amikor valaki a névjegyzéket ellenőrizve rendszeresen jár ki telefonálni. Az ilyen eseményeket rendkívüli eseményként kell jegyzőkönyvben rögzíteni!

A szavazás menete alatt a szavazóhelyiséget nem lehet bezárni, a szavazást nem lehet meghosszabbítani vagy felfüggeszteni – rendkívüli események kivételével.

7. A SZAVAZÁS MENETE

Ki szavazhat? Hogyan kell igazolnia magát?

A szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki a kinyomtatott szavazóköri névjegyzékben szerepel. A választópolgár személyazonosságát ellenőrizni kell (1) a lakcímet is tartalmazó személyi igazolványa alapján, vagy (2) lakcímkártyája mellett a kártya formájú személyi igazolványa, vagy útlevele, vagy jogosítványa alapján. Csak érvényes személyi azonosító okmánnal lehet szavazni, és a lakcímet, valamint a személyi azonosítót is ellenőrizni kell. A választópolgár semmilyen más módon (bemondás, ismeretség stb.) nem igazolhatja magát. (Bizonyos feltételek mellett az önkormányzati választáson szavazhatnak a más állandó lakhelyű, de a választásra ideiglenes lakhelyük szerint átjelentkezett választópolgárok, de ekkor is **szerepelniük kell a névjegyzékben**. Ilyen esetben a tartózkodási címüket kell a lakcímkártyán ellenőrizni és azt, hogy tartózkodási címük 2019. június 26. előtt keletkezett-e.)

Kit kell visszautasítani?

Nem szavazhat az a választópolgár, aki nem tudja magát a fenti módon igazolni. Nem szavazhat továbbá az a választópolgár, aki nem szerepel a kinyomtatott szavazóköri névjegyzékben, továbbá aki nem írja alá a névjegyzéket a szavazás igazolásaként, vagy aki már szavazott.

Hogyan szavazhat a választópolgár?

Ha a szavazásnak nincs akadálya, a szavazatszámlláló bizottság a szavazóköri és a nemzetiségi névjegyzék alapján a választópolgár részére átadja a megfelelő szavazólapokat (amelyet a választópolgár jelenlétében – az erre kijelölt helyen, a szavazólap bal felső sarkában – lepecsétel), valamint a szavazólapok elhelyezésére szolgáló borítékot vagy borítékokat. A szavazólap átvételét a választópolgár a kinyomtatott szavazóköri névjegyzéken saját kezű aláírásával igazolja (írásképtelennél a szavazatszámlláló bizottság két tagja írja alá a névjegyzéket).

A szavazatszámlláló bizottság a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgár részére a településen zajló szavazásnak megfelelő mennyiségű szavazólapot ad át:

	polgár- mester	egyéni képviselő	megyei lista	főpolgár- mester	nemzetiségi 1, 2, vagy 3 (ha van)
10e-nél kisebb	X	X	X	–	X
10e-nél nagyobb	X	X	X	–	X
megyei jogú város	X	X	–	–	X
Budapest	X	X	–	X	X

FIGYELEM!

Nemzetiségi választás minden településen lehetséges. A nemzetiségi választói névjegyzékben szereplők települési, területi és országos nemzetiségi listákra is szavazhatnak. Tájékozódj a szavazás megkezdése előtt, hogy a te szavazókördben hány nemzetiség és hányféle szavazáson vehet részt.

A nemzetiségi szavazólapok ZÖLD színűek. Hozzájuk ZÖLD SZÍNŰ BORÍTÉKOT KELL ADNI. A zöld szavazólapokat – **és csakis a zöld szavazólapokat** – csak a zöld borítékba szabad rakni. A zöld borítékokra a szavazólapot átnyújtó SzSzB tag ráírja, hogy MELYIK NEMZETISEGI szavazáson vesz részt a szavazópolgár. Hívjuk fel a szavazópolgár figyelmét arra, hogy **a zöld borítékot le kell zárnia**. A le nem zárt zöld borítékban, vagy zöld boríték nélkül bedobott zöld szavazat érvénytelen!

A nemzetiségi szavazatokat nem az SzSzB, hanem a HVB számolja majd meg.

Ha a választópolgár igényli, a szavazatszámláló bizottság tagjai tájékoztatják, elmagyarázzák, milyen módon tud szavazni. Eközben azonban nem befolyásolhatják – közvetett módon sem!

Látássérültek számára Braille-írással készült szavazósablon használatára van lehetőség. Az a választópolgár, aki nem tud olvasni, illetve akit testi fogyatékosága vagy egyéb ok akadályoz a szavazásban, igénybe veheti az általa választott

segítőt, vagy ennek hiányában a szavazatszámláló bizottság **két tagjának együttes segítségét** (nem ugyanattól a párttól).

Szavazni tollal kell! Ezt a tollat vagy magával hozza a választópolgár, vagy a szavazófülkében rögzítettet használja. A választópolgár használhatja a szavazófülkét a szavazáshoz, de ez nem kötelező. Ám szavazás közben más választópolgárt nem akadályozhat a titkos szavazásban.

Ha a választópolgár elrontotta a szavazatát és jelzi a bizottságnak, akkor **egy alkalommal** kérhet új szavazólapot.

A rontott szavazólapot vissza kell adni! A bizottság a rontott szavazólapot bevonja, a hátán „rontott szavazat”-ként megjelöli, és egy külön erre a célra szolgáló borítékba helyezi el.

Az éppen üresen levő szavazófülkéket érdemes napközben is rendszeresen ellenőrizni, hogy nem helyeznek-e el benne valamelyik jelölt érdekét szolgáló, tiltott dolgot.

Összefoglalva:

I. Ellenőrizni kell a választópolgár személyazonosságát az okmányai alapján! Ismert csalási mód, hogy a választó már szavazólappal, vagy borítékkal érkezik. Ha a választópolgár zsebéből az iratai elővételekor kiesik egy szavazólap vagy egy választás során használt boríték, csinálj botrányt, azonnal vegyél fel jegyzőkönyvet, amit mindenki aláír.

II. A választópolgárnak alá kell írnia a névjegyzéket, mielőtt szavaz. Figyelj rá, hogy a saját nevével írja alá a névjegyzéket!

• **Figyelj arra, hogy a választópolgár lepecsételt szavazólapot kapjon!** Állapodjatok meg abban, hogy – a mozgóurnás szavazólapok kivételével – előre senki ne pecsételjen le szavazólapot, csak közvetlenül a választópolgárnak történő átadás előtt!

• **A választópolgár használhatja a szavazófülkét és az urnába dobáskor a borítékot, de nem kötelező így eljárnia, kivéve a nemzetiségi választáson résztvevőket: számukra a zöld boríték használata kötelező, anélkül a szavazatuk érvénytelen.**

• **Rontott szavazólapot vissza kell venni és csak egyszer lehet újat adni.**

• **A választópolgár a fülkében csak egyedül tartózkodhat, de a gyakorlatban a házastársak, gyerekek be szoktak menni. Ne ez legyen a legnagyobb gond! Az viszont gyanús, ha ugyanaz a személy gyakran tűnik fel más-más választópolgárt kísérve.**

• **A választópolgár csak a szavazáshoz szükséges ideig tartózkodhat a szavazó-helyiségben, és nem zavarhat, befolyásolhat másokat választójoguk gyakorlásában.**

FIGYELJ A SZAVAZÁS ALATT ARRA:

• Ha látod, hogy ugyanazon személy több választópolgár segítőjeként újra és újra megjelenik, akkor rendkívüli eseményként azonnal jegyzőkönyveztesd!

- Legyen nyoma annak, ha a választópolgár zsebéből az iratai elővételekor kiesnek a választáson használt szavazólap!
- A rontott szavazólapot csak az urnába helyezés előtt lehet cserélni, és győződj meg arról, hogy a rontott szavazólapot visszaadták-e, és arról is, hogy a hátoldalára ezt feljegyezzék és aláírják a Bizottságból legalább ketten!
- Ne engedd, hogy a névjegyzéki adatokat valamelyik tag rögzítse, és a szavazóhelyiségből kijárkálva kijuttassa!

8. MI A TEENDŐ RENDKÍVÜLI HELYZETBEN?

Ha a szavazás napján a szavazatszámláló bizottság szavazóhelyiségben jelen levő tagjainak a száma három alá csökken, vagy a szavazás a választás szabadságát, titkosságát, illetve a választás lebonyolítását veszélyeztető esemény miatt lehetetlenné válik (a gyakorlatban: haláleset, rosszullet, áramszünet a szavazóhelyiségben), a szavazást a szavazatszámláló bizottság jelen levő tagjainak azonnal fel kell függeszteniük. Az urnát, továbbá az iratokat zárolniuk kell, és a felfüggesztés tényéről a helyi választási iroda vezetőjét a szavazás törvényes folytatásának biztosítása érdekében haladéktalanul értesíteniük kell.

Minden gyanús dologról írásos dokumentum készítését kell kérni. Ilyen esetekben határozottan kell fellépni. Szólj, ha törvényteleniséget vélsz felfedezni és ragaszkodj az írásos dokumentációhoz, a jegyzőkönyvezéshez! Érd el, hogy a törvénysértésnek nyoma maradjon! Végső esetben legalább

arra talájl módot, hogy jegyezd fel az eseményt a bizottságnál levő üres papírlapokra pontos idő- és ténymegjelöléssel, és ezeket a feljegyzéseidet este csatold a jegyzőkönyvhöz!

A jegyzőkönyvekből és a csatolt mellékletekből kérj aláírt és lebélyegzett másolatot!

9. SZABÁLYTALANSÁGOK

- Minden gyanús dologról írásos dokumentum készítését kell kérni. Szólj, ha törvénytelenéget vélsz felfedezni, és ragaszkodj az írásos dokumentációhoz!
- Bár jegyzőkönyv napközben a munkáról nem készül, a gyanús események rendkívüli eseményekként rögzíthetők! Érd el, hogy nyoma maradjon a törvénytelenégeknek! Végső esetben legalább arra talájl módot, hogy jegyezd fel az eseményt a bizottságnál levő üres papírlapokra pontos idő- és ténymegjelöléssel, és írd alá. Ha van lehetőséged, nyerd meg másik SzSzB tagot is, hogy hitelesítse ő is az aláírásával a feljegyzésedet!

A feljegyzés(eke)t este mellékletként csatoldtasd a jegyzőkönyvhöz! (Legyen írásban felsorolva, mint melléklet!)

- Mobiltelefonon értesítheted a HVB tag delegálodat, a kampányfőnököt és a helyi választási irodát.

A mobiltelefont csak a szavazóhelyiségen kívül használhatod (folyosó, udvar, stb.)!

10. MOZGÓURNA

A mozgóurnát a szavazatszámoló bizottság két tagja viszi ki a mozgóurnát igénylő választópolgárok névjegyzéke szerint. A mozgóurna összeállítása után (a többi urnától eltérően) abban egy ellenőrző lapot kell elhelyezni! Csak így lesznek érvényesek a benne található szavazólapok. A szavazás menete a fentiekhez hasonló, de a szavazókörből már lepecsételve viszik el a szavazólapokat, és (készülve a rontott szavazatokra) legfeljebb 10-zel többet, mint ahány választópolgárhoz mennek. A mozgóurnás szavazás során is biztosítani kell a szavazás titkosságát.

Ha egyedül vagy a delegálód megbízottjaként a bizottságban, ne menj el a mozgóurnával, inkább a szavazóköri eseményekre figyelj, az ottani munkában vegyél részt! A mozgóurnával való távollét akár több órás is lehet.

Akkor érdemes egyik tagnak elmenni a mozgóurnával, ha sok szavazat várható (például egy idősek otthonában), ez előre kiderül a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékéből.

A mozgóurnával kiszálló tagoknak legkésőbb 19 órára vissza kell érniük a szavazóhelyiségbe. **Visszaérkezésüket követően a fel nem használt, lepecsételt szavazólapokat felhasználásra alkalmatlanná kell tenni, és a többi szavazólaptól elkülönítve kell csomagolni!**

11. A SZAVAZÁS VÉGE

Szavazni 19 óráig lehet. Ezt követően már csak a 19 órakor sorban állók szavazhatnak. Célszerű egy SzSzB tagot a sor végére állítani, hogy elkerüljétek a későbbi vitát, mennyien álltak sorban. Miután az utolsó választó is leadta szavazatát, a szavazatszámoló bizottság a szavazást lezárja, és azonnal megkezdődik a szavazás eredményének megállapítása, a szavazatszámolás. Ekkor szavazók már nem lehetnek a helyiségben, csak a szavazatszámoló bizottság tagjai, a jegyzőkönyv-vezető, a médiatartalom-szolgáltató (sajtó) képviselője és a nemzetközi megfigyelő.

12. A SZAVAZATSZÁMLÁLÁS MENETE

- Érd el, hogy a szavazatszámolás közös munka legyen! Ne hivatkozzanak sietségre, mivel az eredmény gyorsaságának nincs jelentősége! Visszaélésre adhat lehetőséget, ha egy-egy tag egy-egy részfeladatot végez. Mindenkinek legyen lehetősége ellenőrizni a számolás minden mozzanatát!
- Álljátok körbe a középre összetolt üres asztalokat és erre öntsétek ki az urnák tartalmát, majd együtt számoljátok össze a szavazatokat. Senki nem vonulhat félre számolni!
- **Üres asztal legyen, semmiképpen ne legyen toll és pecsét a közelben! Az asztalnál csak a bizottsági tagok lehetnek, a jegyzőkönyvvezető távolabb legyen!**

Számolás közben már ne engedd, hogy lepecsételjenek pecsét nélküli szavazólapot!

- **Ne engedd, hogy az urnában levő kitöltetlen szavazólapot valaki kitöltse! Figyelj oda, ne legyen a szavazatszámológó közelében toll! (Alkalmazott praktika, hogy a köröm alá rejtett tollhegygel érvénytelenítenek szavazólapokat, próbálj figyelni rá és kiszúrni ezt!)**
- **Ha a többséggel szemben, de megalapozottan érvénytelennek ítélsz egy szavazólapot, vagy éppen érvényesnek, tarts ki a véleményed mellett! Az érvénytelen szavazólap hátoldalán rögzíteni kell az indokokat, ezt alá is kell írniuk a bizottsági tagoknak.**
- Először a fel nem használt szavazólapokat kell megszámolni, azokat külön csomagolni.
- Majd a rontott szavazólapokat kell megszámolni, azokat külön csomagolni.
- A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke alapján meg kell állapítani a szavazáson megjelentek számát.
- Ellenőrizni kell az urnák sértetlenségét, majd felbontani az urnákat és a mozgóurnát (a mozgóurnában levő szavazólapok csak akkor érvényesek, ha az urnában benne volt az ellenőrző lap).
- Válogassuk külön a zöld színű borítékokat. Ezután csoportosítsuk őket a borítékra rávezetett nemzetiség-megjelölés szerint, és tegyük ezeket a kupacokat külön-külön csomagoló borítékba.

- Az összes urnában levő szavazólapot össze kell keverni.
- Külön kell válogatni és meg kell számolni az érvénytelen szavazólapokat, ezeknek a hátoldalára rá kell vezetni az érvénytelenség okát. Ezt a szavazatszámláló bizottság jelen levő tagjai aláírják, majd az érvénytelen szavazólapokat külön kell csomagolni.

Érvénytelen az a szavazólap, amely:

- **nincs lepecsételve a hivatalos bélyegzővel,**
- **több jelöltre leadott szavazatot tartalmaz,**
- **nem tartalmaz érvényes szavazatot,**
- **ha nem a hivatalos szavazólapon lévő jelöltre adták le a szavazatot,**
- **ha nem a jelölt neve melletti vagy feletti körbe tollal írt két, egymást keresztező vonallal szavaztak (x), vagy (+) jelöléssel,**
- **ha már egy visszalépett jelöltre adták le a szavazatot.**

A szavazat érvényességét nem érinti, ha a szavazólapon bármilyen megjegyzést tettek (például a jelöltek sorrendjét megváltoztatták, a jelölt nevét kihúzták vagy nevet hozzáírtak). **Ha a szavazólapon van egy és csak egy darab (X), vagy (+), azaz érvényes szavazat,** akkor hiába van például a szavazólapon egy pipa (vagyis egy érvénytelen szavazat), vagy bármilyen más megjegyzés, jelölés, **a szavazat érvényes lesz!**

MINDIG ÍRD FEL MAGADNAK, HOGY MIÉRT VOLT AZ ADOTT SZAVAZÓLAP ÉRVÉNYTELEN! EZ KÉSŐBB NAGYON FONTOS LEHET!

Az érvényes szavazatok megszámlolását azzal érdemes kezdeni, hogy szavazólap fajtánként (polgármester, egyéni képviselő stb.) különválogatjuk.

Az érvényes szavazatokat jelöltenként külön-külön meg kell számolni.

Ahol egyéni kislistás szavazás van (tehát Budapest és a megyei jogú városok kivételével) ott szavazólaponként hangosan felolvasva kell az egyes egyéni képviselőjelöltekre leadott szavazatokat külön lapon strigulázni.

- A szavazólapokat legalább kétszer meg kell számolni, a számolást addig kell ismételni, amíg nem lesz azonos egy korábbi számolás eredményével, ha kétszer ugyanaz az eredmény jött ki, az tekinthető az eredménynek. A szavazatok második számolását mindig más SzSzB tag végezze.

- Ha az urnában talált, lepecsételt szavazólapok száma meghaladja a szavazáson megjelentek számát, akkor minden jelölttől le kell vonni a többletnek megfelelő szavazatszámot.

- Jelöltönként külön kell csomagolni a szavazólapokat – a csomagra rá kell írni a jelöltönkénti érvényes szavazatok számát.
- A szavazatokat tartalmazó csomagokat úgy kell lezárni, hogy abból kivenni, vagy hozzátenni szavazólapot ne lehessen. A csomagra rá kell írni a szavazókör sorszámát és a csomagban levő szavazólapok megjelölését és számát, ezt követően a csomagot minden jelen levő szavazatszámláló bizottsági tag aláírja, majd lepecsételik.
- A szavazatszámlálással kapott szavazóköri eredményről jegyzőkönyvet kell készíteni két példányban, amelyeket a jelenlevő szavazatszámláló bizottsági tagok mindannyian aláírnak. A jegyzőkönyv másolatát – a mellékletekkel együtt – ingyenesen minden szavazatszámláló bizottsági tag meg kell, hogy kapja. Ezt a másolatot a választási bizottság elnöke aláírja és lepecsételi.

A nap végi jegyzőkönyvben a szavazás eredménye mellett rögzíttess minden olyan eseményt, amely szerinted gyanús, szabálytalan volt a szavazás folyamán!

Ha végképp nem tudtok közös álláspontra helyezkedni egy vagy több szavazólap érvényességéről, készíts arról külön feljegyzést, és csatoldtasd a jegyzőkönyvhöz!

HA NEM CSATOLJÁK AZ ÁLTALAD ÍRT JEGYZŐKÖNYVE(KE)T, AKKOR NE ÍRD ALÁ! DE ENNEK OKÁT ÍRD RÁ A JEGYZŐKÖNYVRE ÉS SZIGNÓZD!

HA ALÁÍROD A JEGYZŐKÖNYVET A KIFOGÁSAID ELLENÉRE, AKKOR NEM LESZ JOGORVOSLATI LEHETŐSÉG!

NE GYERE EL ÚGY ESTE, HOGY NINCS NÁLAD EGY ALÁÍRT ÉS LEPECSÉTELTELT PÉLDÁNY A JEGYZŐKÖNYV MÁSOLATBÓL!

13. A MEGSZÁMOLT SZAVAZATOK LEADÁSA

- Az urnákat, dobozokat, amiben a megszámlolt szavazólapok vannak Te is elkísérheted a Polgármesteri Hivatalba, ahol a Helyi Választási Iroda működik.

- Ha erre már végképp nincs energiád, akkor is két teendőd van még:

1. választás eredményét rögzítő jegyzőkönyv másolatát juttasd el a téged delegáló személyhez vagy jelölő szervezet megbízottjához.

2. hétfő reggel az legyen az első dolgod, hogy a valasztas.hu-n a te szavazókördhöz feltüntetett eredményt összeveted a nálad lévő jegyzőkönyv adataival. Ha eltérés van, azonnal jelezd – jogorvoslatra csak 3 nap áll rendelkezésre!

14. A JOGSZABÁLYI HIVATKOZÁSOK GYŰJTEMÉNYE

2013. évi XXXVI. Választási törvény 14. § (1): A választási bizottságok a választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei, amelyeknek elsődleges feladata a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és **szükség esetén a választás törvényes rendjének helyreállítása.**

ERRE HIVATKOZZ MINDIG, HA SZABÁLYTALANSÁGOT ÉSZLELSZ!

- **40.§ (2)** A választási bizottság elnökének a rend fenntartására tett intézkedése mindenkre kötelező.

- **39/2013 ORFK utasítás**

9. A közterületi szolgálatot úgy kell szervezni, hogy a szavazóhelyiséget érintő segítségkérés esetén az első járőr vagy a segítségkérésre reagáló rendőri erő 15 percen belül megérkezzen.

10. Rendőri intézkedést megalapozó jogsértés miatt a szavazóhelyiségben rendőri intézkedést foganatosítani a szavazatszámoló bizottság elnökének felkérésére vagy a szavazatszámoló bizottság elnökének előzetes tájékoztatása mellett lehet. A szavazatszámoló bizottság elnökének akadályoztatása esetén vagy amennyiben az előzetes tájékoztatás a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a tájékoztatást az akadályoztatás megszűnését, illetve az elsődleges intézkedések foganatosítását követően kell megadni.

11. Ha a szavazatszámoló bizottság elnökének a rend fenntartására tett intézkedésére rendőri intézkedés is szükségessé válik, úgy azt haladéktalanul foganatosítani kell, biztosítva a választás zavartalanságát. Az intézkedésről a rendőr minden esetben köteles jelentést készíteni. A jelentéshez csatolni kell a szavazatszámoló bizottság által az eseményről felvett jegyzőkönyv egy példányát.

EZ VONATKOZIK AZOKRA AZ ESETEKRE, AMIKOR RENDBONTÁS TÖRTÉNIK A SZAVAZÓKÖRBE. ERRE KELL HIVATKOZNI, HA ÚGY ÍTÉLJÜK MEG, INTÉZKEDÉS SZÜKSÉGES AZ ELNÖK RÉSZÉRŐL!

• **172. § (2)** A szavazatszámoló bizottság tagjai a szavazás időtartama alatt – a hivatalos választási iratok és az (1) bekezdés szerinti toll kivételével – nem használhatnak adatrögzítésre vagy adattovábbításra alkalmas eszközt a szavazóhelyiségben.

ERRE HIVATKOZZ, HA VALAKI BENT TELEFONÁL, HANGOT RÖGZÍT VAGY FÉNYKÉPEZ. EZT CSAK A SAJTÓ KÉPVISELŐI TEHETIK MEG, MIUTÁN IGAZOLTÁK MAGUKAT!

• **181. § (1)** Az a választópolgár, aki nem tud olvasni, illetve akit testi fogyatékosága vagy egyéb ok akadályoz a szavazásban, általa választott segítő – ennek hiányában a szavazatszámoló bizottság két tagjának együttes – segítségét igénybe veheti.

**MINDIG TE LEGYÉL AZ EGYIK, AKI SEGÍT! HA EGY SEGÍTŐ
KETTŐNÉL TÖBBSZÖR JELENIK MEG, AKKOR KÉRD MEG,
IGAZOLJA MAGÁT A BIZOTTSÁG ELŐTT!**

FONTOS TELEFONSZÁMOK:

Számoljuk Együtt segítségkérés: +36 70 670 4505

TASZ (Társaság a Szabadságjogokért) forródrót: +36 30 757 2055

Helyi Választási Bizottság: (írd fel magadnak előre!)

JEGYZETEK:

Felelős kiadó: MENŐK – Magyar Európai Nők Fóruma Egyesület
Felelős szerkesztő: Igaz Katalin – Pákozdi Éva